

RUS TILINI O'QITISHDA DIDAKTIK O'YINLARNING AHAMIYATI

Sayimova Sayyora

Qarshi tuman 2-son kasb-hunar maktabi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14498792>

Annotatsiya. Mazkur maqolada rus tilini o'qitishda didaktik o'yinlarning o'quv jarayonidagi ahamiyati, ularning o'quvchilarning qiziqishini oshirish va tilni samarali o'zlashtirishga ta'siri yoritiladi. Shuningdek, maqolada didaktik o'yinlarning turlari, ular orqali o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish va dars jarayonida o'qituvchilarning ijodkorligini oshirish usullari haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: rus tili, didaktik o'yinlar, til o'qitish, til ko'nikmalari, o'quv jarayoni, ijodkorlik.

Kirish

Til o'rganish jarayoni qiziqarli va interaktiv usullardan foydalanganda o'quvchilar uchun samaraliroq bo'ladi. Rus tilini o'qitishda didaktik o'yinlar zamonaviy pedagogikaning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Bu o'yinlar nafaqat tilni o'zlashtirishni osonlashtiradi, balki o'quvchilarning diqqatini jamlashga va ularning o'rganish jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshirishga xizmat qiladi.

Didaktik o'yinlarning asosiy afzalligi shundaki, ular o'quvchilarni faol o'qitish jarayoniga jalb qiladi va tilni o'rganishga bo'lgan tabiiy ehtiyojni uyg'otadi. Shu maqolada rus tilini o'qitishda ushbu metodning afzalliklari, usullari va natijalari tahlil qilinadi.

Didaktik o'yinlarning mohiyati va o'quv jarayonidagi roli

Didaktik o'yinlar tushunchasi

Didaktik o'yinlar — bu o'quv jarayonini o'yin shaklida tashkil etish orqali o'quvchilarning bilish faoliyatini rag'batlantiruvchi usuldir. Didaktik o'yinlar ko'pincha til o'rganishda foydalaniladi, chunki ular o'quvchilarga nutqiy faoliyatda faol ishtirok etish imkonini beradi.

Til o'qitishda o'yinlarning ahamiyati

Tilni o'rganish murakkab jarayon bo'lib, so'z boyligini oshirish, talaffuzni yaxshilash, grammatikani o'zlashtirish va boshqa ko'nikmalarni shakllantirishni talab qiladi. Didaktik o'yinlar bu maqsadlarni qiziqarli shaklda amalga oshirishga yordam beradi. Ular o'quvchilarni faoliyatga undaydi, mustaqil fikrlash va jamoaviy ishlash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Didaktik o'yinlarning turlari va ulardan foydalanish usullari

1. Rolli o'yinlar

Bu o'yinlar rus tilini o'rganishda eng samarali usullardan biri hisoblanadi. O'quvchilar turli vaziyatlarda o'zini qanday tutish kerakligini o'rganadilar, masalan, do'konda xarid qilish, mehmonxonada joy band qilish yoki avtobusda yo'nalish so'rash.

Misol:

O'qituvchi "Do'konda" mavzusida o'yin tashkil qiladi. Bir o'quvchi sotuvchi rovida, boshqasi xaridor rovida bo'ladi. O'quvchilar dialog tuzish orqali o'z nutqiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

2. Mantiqiy o'yinlar

Mantiqiy o'yinlar til qoidalarini mustahkamlash va grammatikani o'zlashtirishda yordam beradi.

Misol:

O'quvchilarga noto'g'ri tartibda joylashtirilgan jummalarni berib, ularni to'g'ri tartibga keltirish vazifasi yuklanadi.

3. Harakatli o'yinlar

Bu o'yinlar bolalarning harakatchanligini oshirish bilan birga, ularning lug'at boyligini kengaytiradi.

Misol:

"Kim tezroq?" o'yini. O'qituvchi rus tilida buyruqlar beradi, o'quvchilar esa buyruqlarni bajaradi.

4. Savol-javob o'yinlari

Bu usul o'quvchilarning muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Misol:

"Kim savolimga javob beradi?" o'yini davomida o'qituvchi o'quvchilarga oddiy savollar berib, ularni javob berishga undaydi.

Didaktik o'yinlarning afzalliklari

1. Qiziqish uyg'otadi

O'yinlar o'quvchilarning o'qish jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ular darsga faol ishtirok etadi.

2. Nutqiy ko'nikmalarni rivojlantiradi

Didaktik o'yinlar o'quvchilarga erkin muloqot qilish imkoniyatini beradi va ular o'z so'z boyligini boyitadi.

3. Jamoaviy ishlashni o'rgatadi

O'yin jarayonida o'quvchilar jamoada ishlash, bir-birini tinglash va hamkorlik qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi.

4. Tilni amalda qo'llash imkoniyatini yaratadi

Tilni faqat nazariy emas, balki amaliy jihatdan o'rganish orqali o'quvchilar tilni chuqurroq o'zlashtiradi.

O'qituvchilarning roli va ijodkorligi

Didaktik o'yinlar samarador bo'lishi uchun o'qituvchi ijodkor bo'lishi lozim. O'qituvchi:

Dars mavzusiga mos o'yinlarni tanlashi,

O'yin qoidalarini o'quvchilarga tushuntirishi,

Har bir o'quvchini jarayonga jalb qilishi,

O'yin natijalarini tahlil qilishi kerak.

Xulosa

Rus tilini o'qitishda didaktik o'yinlar samarali o'qitish usulidir. Ular o'quvchilarning qiziqishini oshiradi, til ko'nikmalarini rivojlantiradi va til o'rganishni qiziqarli va interaktiv jarayonga aylantiradi. O'qituvchi ijodkorlik bilan o'yinlarni dars jarayoniga joriy qilsa, bu nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshiradi, balki ular orasida jamoaviy muhitni ham shakllantiradi. Kelajakda rus tilini o'qitishda didaktik o'yinlardan foydalanishni yanada kengaytirish va ularning yangi turlarini ishlab chiqish zarurdir.

References:

1. Azizxo'jayeva, N. (2016). Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.

2. G'ulomov, S. (2018). Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. Toshkent: Innovatsion ta'lim nashriyoti.
3. Jalolova, D. (2020). Rus tilini o'qitishda interfaol usullar. Samarqand: Navoiy universiteti nashriyoti.
4. Mamatov, T. (2017). Didaktik o'yinlar nazariyasi va amaliyoti. Toshkent: Fan va texnologiyalar markazi.
5. Usmonova, R. (2019). Til o'qitish metodikasi. Toshkent: Sharq nashriyoti.
6. Yakovleva, E. (2021). Innovatsion metodlar orqali rus tili o'qitish. Moskva: Prosveshcheniye.

INNOVATIVE
ACADEMY